СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 151. Джерзі Сити, Н. Дж., пятниця, 17-го липня 1942. No. 151. Jersey City, N. J., Friday, July 17, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE GENTS ELSEWHERE

ЗАПОВІДАЮТЬ КОНТРОЛЮ РОБІТНИЧОЇ ЗАПЛАТИ

ВАШИНГТОН. — З Білого Дому прийшли натяки на те, що президент Рузвелт зажадає від конгресу ухвалення закона про обмеження робітничої заплати як міри для вдержання цін. Уряд теж має зажадати від конгресу права давати бизнесменам субсидії.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОТИ ВАКАЦІЙ КОНГРЕСУ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт висказався проти того, щоби конгрес розїджався на пляновані 30-денні вакації. Ці вакації мали почалися в найближчий понеділок, зараз по ухвалені податкового закона.

СТАЛЕВІ РОБІТНИКИ ДІСТАЛИ ПІДВИШКУ.

ВАШИНГТОН. — Воєнна Робітнича Рада заявилася за те, аби робітники чотирьох „малих сталевих підприємств" дістали підвишку заплати в висоті півшеста цента на годину (або 44 центів на день).

За підвишку голосувало 8 членів ради; проти неї були чотири представники робітничих юній, котрі домагалися вищої підвишки.

Рішення відноситься до 157,000 робітників.

ЗАПОВІДАЄ ПОДОСТАТКОМ ҐУМИ В 1943. РОЦІ.

ВАШИНГТОН. — Джесі Джовнс, секретар торговлі, заявив перед комітетом сенату для банкових і монетарних справ, що в 1943. році буде випродуковано досить ґуми для вимогів збройних сил і военних робітників, одначе ніхто не повинен уживати свого авта для безпотрібного подорожування.

УРЯД БУДЕ ПОМАГАТИ ПОКРИТИ КОШТИ ПЕРЕВОЗУ ҐАЗОЛІНИ.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Росел з Джорджії відкликав свій внесок проти підвишки ціни ґазоліни на півтретя цента на ґальон, коли уряд дав конґресові до зрозуміння, що урядова встанова Корпорація Фінансової Відбудови буде покривати частину коштів перевозу ґазоліни. Обчисляють, що на цю ціль вона видасть 250 міліонів долярів на рік.

ДОЗВОЛЯЮТЬ УРЯДОВІ ПРОДАВАТИ ЗБІЖА ПОНИЖЧЕ „РІВНОСТИ".

ВАШИНГТОН. — Палата репрезентатів нарешті по двох місяцях спротиву згодилася на принятий сенатом проект, щоби уряд повернув назбирані припаси пшениці на потребу Обєднаних Держав, уможливляючи кормлення нею худоби й курей для продукції мяса й яєць.

Палата послів згодилася на те, аби уряд продав 125 міліонів бушлів пшениці, що находиться в його руках, понижче „рівної" ціни (себто 83 центів за бушель).

ДЕРЖАВИ ОСІ ЗАТОПИЛИ ЗНОВУ 4 КОРАБЛІ.

ВАШИНГТОН. — Департамент фльоти подав до відома, що підводні човни держав Осі затопили знову коло побережа Америки чотири кораблі Обєднаних Держав.

З торпедованих кораблів урятовано 372 моряків.

УРЯД РОЗКРИВАЄ ВІДКРИТТЯ САБОТАЖНИКІВ.

ВАШИНГТОН. — Американська прибережна сторожа подала вперше повний опис, у який спосіб уряд попав на сліди німецьких саботажників, що їх націстичні підводні човни висадили на американський беріг. Уряд признає в цьому заслугу 21-літньому прибережному сторожеві Джеймсові Коленові, котрий зочив висаджених на беріг німців на відлюдному побережі коло Амаґансета на Лонґ Айленді й подав вістку своїй команді, а ця федеральному урядові розсліду. Колена за те власне авансовано.

РОЗПРАВА ПРОТИ САБОТАЖНИКІВ ЩЕ ПОТЯГНЕТЬСЯ КІЛЬКА ДНІВ.

ВАШИНГТОН. — Військова комісія, що судить 8 нацистичних саботажників, видала коротеньку заяву, що прокураторія подала судові якусь довгу заяву, та що в справі її відбувалися переслухання через цілий день.

Уряд дав до зрозуміння, що справа потягнеться ще кілька днів.

Тимчасом федеральна прокураторія виявила, що вона ще зовсім не рішена, якої кари домагатися для 14- спільників саботажників, арештованих цими днями в Ню Йорку й Шікаґо.

ПРИКАЗУЮТЬ ВАНТАЖНИМ АВТАМ ЗАТЕМНЮВАТИ СВІТЛА.

ВАШИНГТОН. — Комісія міжстейтової торговлі видала приказ, що всі вантажні авта й інші моторові вози мають виконувати зарядження про затемнювання світел, видані армією й місцевими радами цивільної оборони.

Декотрі з тих зарядженъ приказують візникам затемнювати світла в три-милевій приморській полосі.

Здержують Висилку Дарунків до Британії для Браку Кораблів

ВАШИНГТОН. — На основі угоди між президентом Рузвелтом і премієром Чорчилом здержано висилку пакунків для британців, аби ощаджене в цей спосіб місце на кораблях віддати для приміщення военних матеріялів.

ГОСТРО КРИТИКУЮТЬ ПОВЕДІНКУ АРҐЕНТИНСЬКОГО УРЯДУ СУПРОТИ НІМЕЧЧИНИ

БУЕНОС АЙРЕС (АРҐЕНТИНА). — Арґентинський міністер заграничних справ подав арґентинській палаті послів звіт з урядових заходів, аби добитися від Німеччини сатисфакції за затоплення арґентинського корабля „Ріо Терсеро". Після промов міністра соціялістичні й радикальні посли критикували гостро уряд за те, що він приняв за вдоволяючі просте німецьке перепрошення й обіцянку більше проступку не повторяти. Ці посли домагалися репресійних мір проти держав Осі; між іншими радили урядові наложити на громадян держав Осі „ембарґо" як ґарантію, що ці держави виконають свої обіцянки. Міністер обіцяв відповісти на ці закиди на тайнім засіданні палати послів.

КАМПАНІЯ ПРОТИ ВОРОГІВ ДЕМОКРАТІЇ В МЕКСИКУ

МЕКСИКО. — Сінаркістична орґанізація, що здавна вважалася проти-демократичною, оголосила бюлетин про поборювання пятої колюмни в Мексику. Бюлетин радить: строгу контролю над чужинцями, котрі своїми маєтками помагають діячам пятої колюмни; нагляд над громадянами, що проявляють нахил працювати проти демократії; карання осіб, що пускають алярмуючі чутки проти невинних; строґе виконування законів так щодо мексиканців, як і щодо чужинців; натиск на справедливість у осуджуванні обвинувачених.

„ДРОТНІНҐГОЛЬМ" ВІДПЛИВ З ГРОМАДЯНАМИ ДЕРЖАВ ОСІ

НЮ ЙОРК. — У середу відплив з цього порту від причалу в Джерзі Ситі шведський корабель „Дротнінґгольм" з ладунком повертаючих домів громадян держав Осі. На кораблі було 815 насажирів, між котрими було 650 німців, 100 італійців, 50 шведів і кілька мадярів. Громадяни держав Осі походили переважно з концентраційних таборів у краях латинської Америки. Корабель помальований ясною фарбою і має на боках намальований величезний синьо-жовтий прапор Швеції. Для охорони вночі боки корабля будуть освітлені сильними світлами.

Британці Здержують Німецьку Офензиву в Єгипті

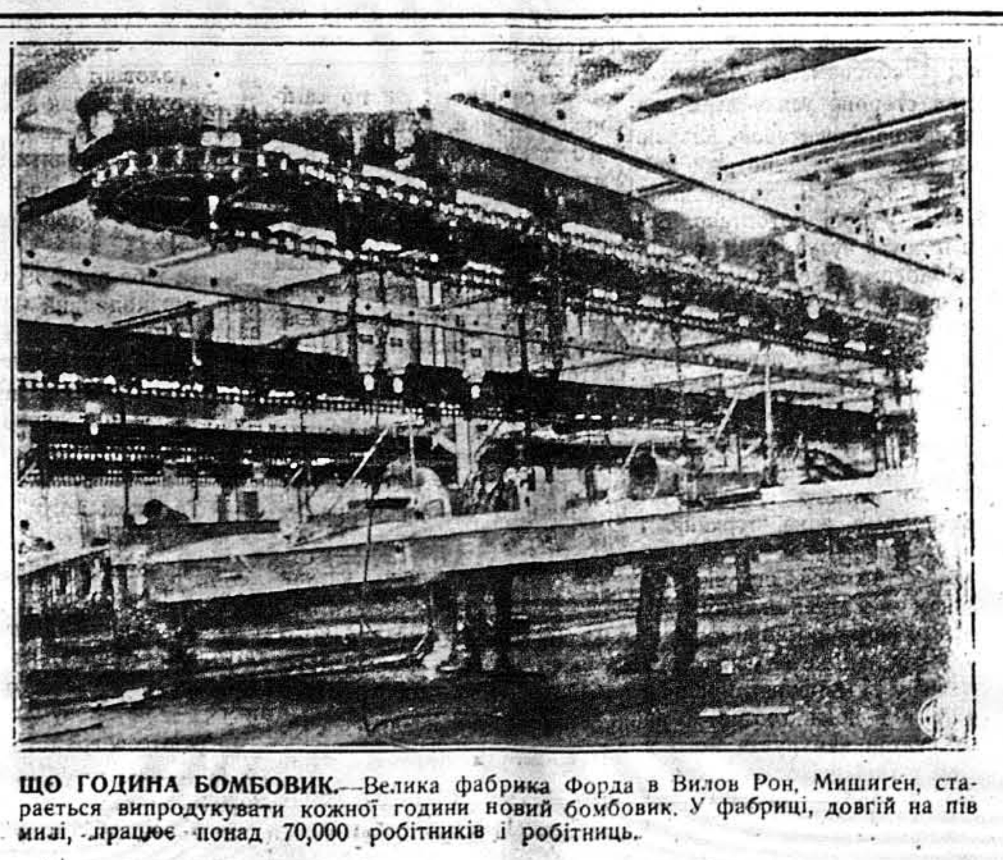
КАЇРО. — Маршал Ромель, одержавши піддержку з Крети, або з Греції, розпочав під захід сонця, коли сонце світило британцям просто в очи, свою загальну офензиву. Він ударяв усім, що було до його диспозиції і в перших годинах вдалось йому дещо відсунути британські лінії взад. Але з приходом нового дня британці виконали наступ і з тяжкими втратами відкинули війська Ромеля взад. Знавці кажуть, що Ромель на тім не закінчить, а певно буде вкоротці знов атакувати. З Анкари, Туреччина, доносять, що на Креті і Греції зібрано біля 50,000 німецького війська, призначеного до Єгипту. Деякі полки німці вже перетраспортували, а решту транспортують. Але по дорозі дуже багато з того війська пропадає. Британці, в купі з американськими літаками, мають велику повітряну силу в Єгипті, котра завдає німцям великі втрати. Ті літаки свою головну увагу скупчують на порти, куди прибуває німцям підмога.

СОВЄТИ СТАВЛЯТЬ СИЛЬНИЙ ОПІР, АЛЕ ПОДАЮТЬСЯ НАЗАД

МОСКВА. — Совєтські війська в Вороніжи виконали протинаступ і відкинули передові німецькі лінії назад. Положення дещо поправилось, але далі є велика загроза. Над Доном совєтські війська опустили два міста — Богучар і Мілерово. Бої ведуться також біля Калініна і Ржева, але совєтські війська на тих відтінках здержали німців. — Німецькі звідомлення говорять, що совєтські війська на полудневім фронті знаходяться в загальнім відступі.—В лондонських колах говорять, що совєтський представник у Лондоні, Майський, поновив жадання Совєтів негайно відкрити на заході другий фонт.

БРИТІЙСЬКІ НАЛЕТИ НА ЕВРОПУ

ЛОНДОН. — Двісті британських бомбовиків відвідувало ріжні мілітарні пункти здовж европейського побережжя, скидаючи бомби й машиновими крісами обстрілюючи німецькі бараки.

ЩО ГОДИНА БОМБОВИК.—Велика фабрика Форда в Вилов Рон, Мишиґен, старається випродукувати кожної години новий бомбовик. У фабриці, довгій на пів милі, працює понад 70,000 робітників і робітниць.

БОМБАРДУВАННЯ НІМЕЦЬКИХ СУБМАРИНОВИХ БАЗ ПРИНОСИТЬ УСПІХИ

ЛОНДОН. — Британські урядові кола говорять, що постійне бомбардування німецьких субмаринових баз приносить виразні успіхи і дається відчувати на водах поміж німецькими субмаринами і кораблями Обєднаних Держав. Британські літаки систематично бомбардували не лише порти, куди заїздять німецькі субмарини для відпочинку і засоблення, але також бомбардували доки, де ті субмарини будувались і будуються, як теж ті фабрики, де виробляють поодинокі частини потрібні для субмарин, як ось фабрики моторів. Британські літаки в тій ціли відвідували багато разів такі німецькі міста: Авсбурґ, Кольонія, Любека, Бремен, Кіль, Росток, Вільгельмсгафен, Данціґ, Фленсбурґ, Емден, як теж французькі порти, окуповані німцями — Сен Назер, Нанте, Лоріен. До Лондону приїхав представник американського уряду, Вилієм Булит, який в імені департаменту фльоти буде разом з англійськими представниками укладати та узгіднювати пляни боротьби з німецькими субмаринами на Атлянтійськім океані.

ДАЛЬША ДЕБАТА НАД ПРОДУКЦІЄЮ В ЛОНДОНІ.

ЛОНДОН. — В британськім парляменті продовжалась дебата над военною продукцією Британії. Говорив міністер постачання, Рей Дункен. Він казав, що Британія цього року виробляє щонайменце на одну третю більше всіляких военних продуктів, ніж минулого року. Крім того теперішний виріб якостево кращий. Британська армія, яка терпіла минулого року на брак малого калібру гармат, потрібних у повзах і проти повзів, цього року виробляє стільки гармат, що випереджує зужиття. Міністер Дункен не хотів подавати точних даних, з огляду на военну таємницю. Він стверджував, що продукція Британії зближається до вершка. Великі трудноші мусіла Британія побороти за свої минулі промахи, що пізно взялась до озброєння і в передвоєнних часах занедбувала студії над зброєнням, говорив він.

ІТАЛІЙЦІ ПОСИЛАЮТЬ ЦІЛИЙ КОРПУС ПРОТИ ЮГОСЛАВЯН.

ЛОНДОН. — Італійська команда змушена була післати цілий свій корпус проти югославської армії, котра поростає чимраз більше в силу і завдає Даржавам Осі чимраз більші удари. Італійські офіційні кола, посилаючи туди своє військо, потвердили, що в останніх часах югославські повстанці посилили свою діяльність і в деяких випадках з ними треба зводити справжню війну. — Про силу югославської повстанчої армії було потвердження також в мадярськім парляменті, де мадярський премієр Ніколас Калей заявив, що в останніх часах біля сила мадярського війська мусіла удатись на югославське пограниччя, щоб розправитись з югославськими повстанцями. В одним місті мадяри вбили дві і пів тисячі повстанців, говорив Калей, не згадуючи нічого про мадярські втрати.

НІМЦІ ЗНИЩИЛИ ПЕТЕРГОФ.

МОСКВА. — Німецькі війська, підчас зимової облоги, знищили виставну палату Петра Першого, названу ним „Петергоф". В тій палаті є сліди архітектури з двох століть, бо кожний цар старався в ній щось свойого добудувати. Цар Петро початково хотів її взорувати на Версайській палаті. До того він спровадив чужих архітектів. Совєтський уряд, по довершенні революції, обернув ту палату на музей. Заховані там деякі кімнати і урядження, в котрих працював Петро Перший. На стіні одної кімнати висить домашний розпорядок Петра, підписаний ним власноручно, як мають поводитись особи, що мають якенебудь заняття в палаті. Серед інших розпорядків є там теж приказ царя, що не вільно кластись до ліжка з чобітьми на ногах.

ЯПОНЦІ ГОТУЮТЬСЯ ДО ОФЕНЗИВИ.

ЧУНКІНҐ. — Представник китайського уряду заявив, що японці підготовляють велику офензиву в Китаю, щоб осягнути більші перемоги й евентуально зліквідувати Китай як мілітарну силу. В тій цілі японці стягають до Китаю великі сили. Але це їм не вдасться, говорив представник Китаю і запевняв, що ні один японський вояк, що вступив на китайську землю, не вийде цілo з Китаю. Китайський уряд тепер плянує додаткову мобілізацію, яка дасть йому армію в силі 25 міліонів вояків. Біля 800,000 вояків ділає нині на задах японської армії, як партизани, говорив китайський представник. Нині Китай має поверх десять міліонів вояків. Та сила зростає вкупі з піддержкою Америки, котра посилає тепер до Китаю багато літаків і свою обслугу.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ГОЛОС РОЗВАГИ

На зборах під кличем: „Виграймо війну", що відбувся в Ролі, в Норт Каролайні, виступав головним бесідником небувалий бесідник, бо член Найвищого Суду Злучених Держав, Гюго Л. Блек. Несподіваний це бесідник тим, що члени того суду дуже рідко виступають з промовами, а ще до того політичними. З цього можна вносити, що зайшла для цього якась надзвичайна нагода, чи потреба. Цей догад підтверджує зміст промови судді Блека.

Говорив він про загально в Америці практиковане критикування союзників Америки, себто Обєднаних Держав. Наводячи „славний рекорд" Китаю, Англії й Росії, суддя говорив, що „довгу, який ми винні нашим воюючим союзникам, ми ніколи вповні не сплатимо. Все, що ми можемо зробити, це співпрацювати з ними вповні й щиро".

„Нажаль, деякі американці не здобуваються на того роду співпрацю для наших союзників", говорив далі суддя. „Вони роблять дуже кепську прислугу Злученим Державам і Обєднаним Державам, стріляючи крадьком на наших союзників. Вони сповняють цим Гітлерівську роботу й дають поміч і моральну піддержку ворогові". Він подав кілька примірів того роду людців: „Чоловік, що хоче задержати наші повзи в краю та закидує, що британці не вміють з них робити вжиток. . . Або чоловік, що, подібно як усякий фашист від Гітлера вдолину аж до Мусолінія, постійно тирликає про страх перед так званою російською небезпекою. . . Або чоловік, котрий каже, що ми повинні оставити Китай й Японію, аби вони самі вибилися між собою".

„Націсти мають звичай", говорив суддя, „заставляти людей копати перед екзекуцією власні гроби; американці, котрих слова причиняються до витворення розділу між нами й нашими союзниками, дають Гітлерові поміч і копають свій власний гріб, без огляду на те, чи ці люди знають, що роблять, чи не знають.

„Кооперація між нашими воюючими союзниками є така важна, як кооперація між нами самими. Що наша форма правління різниться від форми правління деяких союзників, це не є ніяким аргументом проти союзу. Ми не є конституційною монархією, як Британія, ми не є союзом радянських республик, як Росія, але вони, як ми, воюють проти Гітлера й між нами й нашими союзниками існує через те найсильніший з усіх можливих звязків".

І далі суддя остерігав американців перед думкою, що нам вільно постійно критикувати наших союзників в тій вірі, що мовляв ми не можемо війни програти. На думку судді Блека, власне цеї думки треба передовсім позбутися, якщо ми справді хочемо виграти війну. Власне державі, котрого народ думає, що йому неможливо війну програти, найважче війну виграти.

НА СТАРУ ТЕМУ

Кількадесять міліоновий нарід, з високою і старою культурою, з великою вродженою інтелігенцією, але без уміння організуватись у політичну силу й охоронити своєї батьківщини перед ріжними чужими наїзниками, буде часто повертати до теми: Хто винуватий за те його безсилля? Маси, чи провідники? Кажуть, що коли добрі провідники, то вони виведуть маси на добрий шлях; народня мудрість каже, що лев на чолі ослів, зробить більше, ніж осел на чолі львів. Але кажуть також, що осли, вибираючи собі до проводу льва, обертаються сами у львів; а льви дібравши собі до проводу осла, стають ослами. Який пан, такий його крам. Які провідники, такі маси, які маси такі провідники. Кожний нарід має таких провідників, на яких заслугує. Розумна маса добирає собі розумних провідників, активна активних, відважна — відважних, характерна — характерних. Провідники це душевна відбитка мас; це люди, які мають виконати те, чого від них маса хоче. Коли маса хоче хаосу, вона добирає собі до проводу хаотиків. Коли хоче ладу і порядку, добирає людей сталевої волі. Душа маси є джерелом надхнення провідника. Без неї годі створити проводу в дійсному розумінні слова...

На цю тему пишеться врядигоди і в українській пресі. Добре, що пишеться про це. Бо, можливо, знайдуться серед нас одиниці, які будуть це все пильно перечитувати, складати до купи, витягати з того висновки. Нераз і неправильні думки багато можуть навчити. Вони можуть навчити, в котрім місці, та в чому, дана особа помиляється. Бувають загальні помилки, які ціхують цілу націю. Розкрити таку помилку, значить зробити перший крок до її викорінення. Ствердити хоробу нераз трудніше, ніж знайти на неї лікарство.

Дотепер ми загально стверджували, що найважнішою причиною, чому українці, чи суспільність українського походження, так зле організується, є це, що брак серед нас „єдности", ми розєварені, побиті на ґрупи, спорошковані. Зрозуміло, що в такім стані ми ніколи не можемо створити збірної сили і двигнути нашу суспільність в напрямку реалізування її громадських завдань.

Але таке пояснення дуже загальникове і невистарчальне. Слово „єдність", чи слово „розєднання", ми мусимо точніше пояснювати. Життя вказує, що хоч ми від довгих десяток літ нарікаємо на своє розєднання, те нарікання ні трошки не запобігає лихови. Навпаки, розєднання довершують ті самі ґрупи і ті самі провідники, котрі говорять про потребу єдности і котрі таврують розєднання. Дуже часто вони так поступають в добрій вірі, себто без лицемірства і без злоби. Вже цей сам факт повинен нас глибше застановити над словом „єдність". Пощо говорити стільки про єдність, коли це до нічого не доводить?

Єдність в інших культурних народів виглядає дещо інакше, ніж це ми собі уявляємо. Єдність серед інших народів існує і тоді, коли внутрі йдуть суперечки над ріжними справами, коли люди дебатують над кожним важнішим питанням, коли мають свою думку і ту думку відважно висказують та обороняють, коли творять різні політичні ґрупи і партії, котрі навіть досить гостро зо собою змагаються. Помимо тих дебат, терть, а навіть сварів, нація уміє найти найвищу рацію і біля неї згуртуватись, осягнувши в той спосіб національну єдність.

Виходилоб, що українці не знають границь у своїй гризні, не вміють посортувати справ, і менших підпорядкувати більшим; нема в них отої любови і привязання до свойого колективу, котрі звеліли би їм менші справи, часто особистого ґатунку, підпорядкувати найвищій, громадській раціі. — Але таке твердження мусимо також поставити під знак питання. Бо серед нас є багато таких провідних одиниць, не кажучи вже про широкий загал, які люблять свою суспільну збірноту і хотілиб її якслід послужити; вони готові навіть посвятити свої особисті справи для добра тої суспільности. Проте в практиці вони чомусь не можуть цього осягнути й мимо своїх найкращих бажань викликують розєднання і часто спихають свою суспільність у провалля.

Деж тут далі шукати причин? — Причиною такого стану, здається, є те, що українці, включаючи їх провідну верству, не вміють думати ясними, означеними артикульованими поняттями. Інші народи з природи вміють думати яснішими поняттями, хоч деколи заключення пороблені з тих понять можуть бути й не дуже розумні. Всетаки, вони є ясні. Українці багатьох понять ще не означили якслід, а властиво не прийшли до уточнення, що під даним поняттям усім треба розуміти. Слово „єдність", наприклад, кожний з нас пояснює на свій лад і кожний те пояснення хотів би накинути іншому. У висліді з тої „єдности" виходить розєднання. Дискусія, розведена довкола загальникового неозначеного поняття сходить на манівці. Вона нагадує дискусію чоловіків над красою жінок. Як довго чоловіки говорять про ту красу загальниково, так довго панує серед них згідливість: кожний захоплюється „гарною" жінкою. Але з хвилею, як приходиться ту красу точно описувати і артикулувати, чи виказувати на прикладах, повстає розбіжність в поглядах і кожний видвигає свій власний ідеал.

Це доказувалоб, що треба уникати точного пояснення й цілий час держатись загальників. В той спосіб багато українських провідників і провідних груп поступає: щоб не викликати тертя внутрі своєї ґрупи, або розбіжности з іншими ґрупами, вони узагальниковують свої провідні напрямні так, що під ними кожний може розуміти все, що сам захоче. Хвилево в той спосіб можна осягнути єдність. Але лише хвилево. Бо коли прийдеться чином працювати для певної неозначеної цілі, то відразу вилазить на верх неозначеність тої цілі. Вилазить на верх брак програми, брак вказівок. Вслід за тим повстає наперед дискусія внутрі, опісля завзяті спори, ще далі сварня, вкінці взаїмне обвинувачення. Провідники обвинувачують себе, або на переміну — маси. Маси обвинувачують провідників. Серед цього замішання все розлазиться і годі розібратись у чім справа.

Цей стан можна описати такою примітивною ілюстрацією: Припустім, що до Києва, на прощу, вибралась ґрупа людей. Київ — це ідеал для тої ґрупи. Вона має свого провідника, який здавна переконував її, що Київ варт відвідати. Під оглядом цеї цілі, цього ґрупового ідеалу, нема серед членів ґрупи найменшого сумніву. Є повна єдність. Всі хочуть йти до Києва. Є моральний гарт видержувати трудноті на шляху до тої цілі, є організаційна дисципліна. Рушила та ґрупа в дорогу, але, як звичайно, натрапила на роздоріжжя. Тут повинен втрутитись провідник і відразу вказати шлях, куди далі йти. Але провідник викручується від вказання шляху. Він або сам не знає того шляху, або має якісь інші причини, щоб отверто не вказати його. Подорож припиняється. Члени в ґрупі починають хвилюватись, а далі натискати на провідника. Вкінці провідник виступає перед масою і говорить: „Ви питаєте мене, куди маєте йти. А деж би, як не до Києва? Це наша свята ціль, від якої ми ніколи не відступимо. Хіба мало ми говорили про те передтим? Хіба ви всі не згодились на ту ціль нашої подорожі? Бачу, що це був лише соломяний вогонь. Зазнавши троха втоми ви вже бунтуєтесь, нарікаєте на провідника. Заломалась у вас віра в ідеал. Хай ті, що зневірились в ідеал, покинуть нашу ґрупу. А всі, що вірять далі в нього, хай залишаться при нас. Ми далі будемо робити те, що робили, далі будемо йти туди, куди вибрались, це є — до Києва. Це наша ціль, від якої ніколи не відступимо".

Слова провідника зробили своє враження. Провідник задоволено спочив на лаврах. Люди спантеличились. Деякі в сoромі опустили голови. Деякі гнівно поглядають на тих, що підносили критичні завваги. Проте ніхто з людей далі не знає, куди йти. Провідник далі не розказав їм цього, а задурив їх лише словами про остаточну ціль, про яку ніхто з людей не сумнівався: всі вони стояли при давнім ідеалі, всі бажали дістатись до Києва, тільки на даному роздоріжжі не знали дороги. Постоявши ось так якийсь час в спантеличенні, деякі з них кладуться на мураву і ждуть. Ждуть, аж вияснеться щось, чого вони не розуміють. Інші „бунтуються" і вибирають собі напрямок сами. Ще інші огірчені вертаються до дому. Так кінчиться ціла та виправа.

На цім примітивнім прикладі можна виразно побачити, де хто зробив помилку. Провідник, котрий не знає куди повести маси, це така природня річ, яка трапляється в кожнім народі. Могла вона трапитись в ґрупі, що йшла до Києва на прощу. Але люди в тій ґрупі повинні були зорієнтуватися у чім річ, з хвилею, як на роздоріжжі провідник їх „затявся". Такого провідника вони повинні були усунути. Замісць того вони дались спантеличити демагогічними загальниками.

Такі ситуації трапляються в більше складних справах суспільного життя. Замісць точно означених, виразних вказівок, куди в дану пору треба йти і що робити, говориться нераз про високі ідеали, про вірність ідеї, про честь народу, про визволення, про принесення себе в жертву. Там, де критикують провід за невиразність вказівок, там гово-

(Докінчення на стороні 3-тій)

РУЗВЕЛТОВА ПРО РОДИНУ В ВІЙНІ

З нагоди відкриття при Васарськім Інституті в Покіпсі, Ню Йорк, три-тижневого курсу про піклування за родину й дитину вчас війни, виголосила пані Рузвелтова промову про проблеми тотальної війни та про те, як ці проблеми розвязують різного роду американські родини.

У своїй промові пані Рузвелтова звернула увагу на досить загальне явище, яке можна було замітити з хвилею, як наш край найшовся в світовій війні. Люди саме відчувають сумніви, що робити. Бесідниця мала підчас своїх подорожей по краю багато нагод побачити це замішання. Існувало воно навіть у ділянці відживлювання.

Походить це замішання звідти, що народові одні кажуть робити одно, інші друге. А говорять тепер народові взагалі багато більше, ніж давніше, бо нині кромі промов і газет ще приходить радіо.

І так у цій ділянці з одного боку народові кажуть, аби він більше не видавав на засоби прожитку, аби він щадив гроші з другого боку з неменшим натиском кажуть йому, аби він дав своїм родинам більше поживного харчу. Ціна на поживу піднеслася, а тим самим родини мусять видавати на прожиток більше, хочби вони не поправляли якости ні скількости своїх харчів.

Вихід зо ситуації показують самі обставини: там, де робітники зароблять більше, ніж давніше, там родина може сповняти нові вимоги щодо харчу.

Панує теж замішання в справі топлива для автомобілів і в справі гумових опон для автів. Люди знають, що на сході пайкують газоліну, а на заході не пайкують. Люди на сході, котрих це обурює, що на заході нема пайкування ґазоліни, повинні тямити, що на сході сітка комунікаційних засобів багато краще розвинена, ніж на заході; тому на сході можна легше обійтися без авта, бо мається досить залізниць, омнібусів. Якби так прийшлося на заході обходитися без авта, то люди просто не найшли би засобів дістатися до міста чи крамниці. Вони просто мусять мати автомобілі.

Попри ці проблеми, що вибиваються на перший плян, є ще інші, менше важні, а між ними передовсім питання: як добитися кращого життя, а проте не видавати на це більше грошей? При розвязуванні цих питань люди мусять памятати, що вони можуть ці питання розвязати. Не лише ніхто інший тих питань за них не розвяже; що більше, вони мусять розвязати ці питання і для себе і для всего світу.

Далі вона згадувала трудноці в пересиланні почтових посилок. Батьки хлопців, що служать при війську, не уявляють собі труднощів, які має уряд при пересилці почти до військ і від військ. Часто приходиться урядові вибирати між посиланням на війну почти та висиланням на війну гармат, масла і повила.

Звертаючися до молодих учасників літніх курсів на Васарському Інституті, бесідниця сказала до них: „Ви виховаєте свої діти з більшим зрозумінням відповідальностей, ніж попереднє покоління".

Дві Долі

Повість

ДАНИЛА МОРДОВЦЯ

50)

За брамою камяна стежка вела до Босфору. Утікаючи йшли мовчки. Вечір був тихий і теплий. За зубчасті стіни Едикула ховався золотий серп молодика. Чути було, як десь на башті Едикула глухо стогнала якась птиця, мов кого дусили там.

Стражник, ідучи попереду, тихо прогудів якось горлом, так, як ото у ночі на болоті, в очеретах, гуде бугай-птиця. З Босфору обізвалось так само, прогудло.

От і вода плещеться у берега. Там, ізза густого, похилого над водою гранатового куща виглядав остроносий каюк з наметом.

Мовчки посунулись до каюка. Юрась став уже на керму ногою і простягнув руку до Галі, як ізза кущів вискочили якісь тіни і мовчки, без крику, накинулись на Юрася, на Галю і їх провідника.

Не вспіли вони й дихнути, як були перевязані.

— Тугай-бей!... Мати Божа! ми пропали, — простогнала Галя. — Милий! я, проклята, погубила тебе!

От і Україна, гетьманська булава, Київ, воля...

Ніколи не забуде Юрась ції ночі.

Уранці чує він, як щось стогне за вікном. Він глянув...

Боже! на острому залізному гаку, що стирчав із стіни, ізвивався і корчився у страшенних муках його стражник, а чорний Арабчин, гаремний евнух Тугай-бея, стояв під ним і плював йому в лице, в очі.

XVIII.

Років десять, може, нічого не було чути на Україні про сина Богдана Хмельницького. Казали тільки, що він пропав під Стебловом, де Дорошенкова сторона узяла верх над стороною Ханенковою. Казали, що Юрася у тій потребі кривавій вбито і татарськими кіньми у полі потоптано. Була й друга чутка, буцім то під Стебловом Хмельниченка білогородська орда у полон забрала та на акерманському ринку продала у неволю аж у арабську землю. Ще й така ходила чутка, що буцім то він потурчився, побусурманився і одружився з туркинею, дочкою самого султана турецького, а вона, туркиня, і привела йому не дитину, а змія, за те, бач, що він був черцем — у ангельському чині, а потім задля роскоші турецької й для лакомства нещасного турецьку віру приняв і святий хрест під ноги топтав, і за теж султан замурував його з змієм у бочку і велів пустити в океан-море, а дочку віддав у монастир.

Була й така чутка, що Юрась помер у Туреччині і що там і поховано його по турецьки сторчака, а що земля його не приймає і він день і ніч тиняється по світу, не знаючи спочину, та через те й відтоптав свої ноги аж по самісінькі кісточки. Ото й бачили його таким якісь жіночки з Умани, що ходили на прощу у Почаїв; отсе надійде він під самий Почаїв, щоб гріх свій спокутувати, а нечиста сила зараз підхопить його і віднесе від Почаїва верстов на двацять, а він знову тюпає до святого монастиря, а нечиста сила знову його занесе чортзна куди... Ті жіночки бачили й саму нечисту силу: спереду мов лях, а ззаду хвіст і курячі ніжки, і семого ребра немає...

Багато ще дечого казали люди про Юрася, а все зводилось на те, що нема вже його на світі: „погибе память його з шумом", як казав запорожцям старенький отець Паїсий.

Коли якось весною року божого 1677-го по Україні пройшла звістка, що Хмельниченко не тільки живий, а й ще їде на Україну — „царювати"!...

Було воно так:

7-го квітня, у неділю, після обіду, у Січи гуляли на майдані деякі Запорожці і чують, що у головної брами, на варті, вартовий козак з кимсь лається: і нечисту силу поминає і грозиться стріляти.

— Якого біса він там репетує? Чи не татари підступають?

— Та хіба ви не чуєте? Цеж наш преподобний Петро на варті, Халява... Вже йому нечиста сила привиджується.

— Ану, підемо, послухаємо... Вжеж він дурно не лаятиметься.

Підійшли і чують.

— Та вжеж його поховали, — каже Петро.

— Ні, козаче, живісенький! — чути ізза брами.

— Та нечиста сила... мара світова... Отець Паїсий каже: „Погибе память його з шумом", — це знову Халява.

— Та отсеж грамота від нього до Коша, — чути за брамою.

— Геть, чорти, з вашою грамотою з того світу! Стріляти „буду"!

Запорожці аж за животи беруться.

— Ких! ких! ких! Петре! Якого гаспида ти підняв таку бучу? — окликають вони Халяву.

— Та он якісь чорти принесли з того світу від покійного Хмельниченка якусь грамоту, — відказує Халява.

— Щож! От і цікаво подивитися, як на тім світі пишуть; може по циганськи.

— Отакої! Он отець Паїсий казали, що з того світу ніхто не приходить, а вони он кажуть, буцім то іродів Юрась у Кизикермені... Якжеж він з того світу прийшов? От і брехня!

— Тю на тебе, дурний Петре! А хібаж ти не чув, що Марко проклятий з пекла вернувся?

Підійшов курінний отаман Яким Яворницький.

— Що у вас тут, панове? — спитав він. — Про якого ви тут Юрася?

(Дальше буде).

Найгарячіші Місця на Землі

Сьогорічна спека в нас пригадує нам мимоволі країни, де вічно гаряче. Так воно є на нашій матері-землі! Те саме сонце несе їй і добро й смерть.

Біло й матово, мов алябастер, стоїть воно понад лискучими, свіжими містами півночі. Весело, гордо, ясно, як золото, пливе воно собі горою на голубому небі в зеркалі Дніпра Словутиці, тремтить ясним золотом у шовковому небі Парижа. Понад Піринеї спливає воно лискучим промінням до Еспанії. Тамечки в Севілі, найгарячішому місті Европи є вже дні в серпні, що воно пекуче жарить згори на арени й низькі, повні тіни доми й на людей. Тутечки відчуваємо вперше нам таке далеке, невідоме поняття „жара". В полудне лежать люде безсило в сутінках, мозки перестають думати, сустави стають отяжілі, та серця бються скоро, скоро, диким ритмом. Це найбільша тайна жари: що воно обезсилює тіло, кров спиняє, а всеж думки й почування підносить до цвілучих фантасмагорій (привидів, витворів уяви). Коли вечір оксамитом сплине на гарячі міста, тоді щойно починається там життя розгульне, буйне, начеб день із своєю жарою наладував його електричністю.

Тільки той, хто знає підрівникові (тропічні) країни, розуміє повен таємничости чар, страшну силу, чортівську демонічність цього малесенького словечка: жара.

Жорстоко, мов розжарене олово, спливає сонце над Массавою, найгарячішим містом землі. Повітря без життя, без руху — нічогісінько нема в ньому, ніщо не літає, ніщо не співає. Невидимо, важко, як смерть, стоїть ультрафіолетний небозвід над неживою землею, що на ній ніщо не цвіте, ніщо не зеленіє. Земля перемінена в розжарену огняну кулю, нема холодних ночей з ясним зоряним небом і холодним світлом місяця, нема ніде захисту, ніде рятунку. Европеєць зникає в золотій пащі жадного проміння сонця помалу, розшматований, розварений, розпущений у вічності незмінного сонця. Массава це місто-пристань над Червоним морем, над цим кипучим морем, що з нього теж тяжко, паруючи знімається жара.

А ось "Death Valley" в Каліфорнії, долина смерти, в якій здавна кожну прозябаючу травичку замінила жара в палену солому. Людей без ліку вмерло тутечки між твердими скелями, грубими довбурами-велетнями, що в них у багатьох кітлах збирається сонце, кипить, шипить, жарить. Ще безмилосердніша, як у широкій пустині Сагарі, палаючому піщаному морі, що по ньому вітри бють ніжним, дрібосеньким піском мов міліонами маніських, їдких батіжків, жара в цій каліфорнійській долині смерти. Мов у вбивчому проміні дріжить гидке сонце на небі, що непорушно, як глумлива пика, глядить згори на планету-хробачка в своїх ніг. Тут нема часу навіть на недуги, тут женеться смерть на бистрому коні.

Товариші жари в тропічних країнах це чорна фебра, плямистий тиф, малярія, жовта пропасниця. Вони пробуджуються, коли зачинається дощева пора. Мов одержимі жаждою крови воївники спішили вони від меж Індії і Белюджістану, через Пондешері, неподалік заповітреного портового міста Мадрасу, або десь у багновищах Бразилії. Безглуздо вбиваючи, гнався їх довгий, гострий меч у скаженому пирі широкими країнами.

У Панамі, місті жари між двома світовими морями, ходять европейці в червні тільки в сорочках, штанах і панамських капелюхах. Потребуєш пройти, нехай тільки пів кільометра, під лискучим сонцем і вже по кількох кроках шукаєш холодного захисту. Горло наче душить щось, рот сухий, перед очима кружать скоро-скоро срібні колісцятя, наші серця вдаряють скажено бистро.

Або їдеш залізницею по червоних, скелистих горах Венесуелі. Над тобою сонце, в тобі цей прикметний жах перед жарою, що викликає тривогу, якої не описати. Тривогу, що тебе тровить, гонить за тобою, мучить, неспокій, що катує безмірно, нервозність піднесену аж до гістерії. Щоб їх перемогти, винайшли теж чортівський засіб: штучно викликане похміля.

Підрівникові люди, що не пилиб гарячих трунків, це рідкість. Скрізь попадеш на пляшки з віскою, від Буенос Айресу по Джамайку, стрінеш і зявзятих морфіністів, кокаїністів та курців гашишу.

Жара це проклін. Треба прожити в ній дні, тижні, місяці, з розжарених портових містах Бразилії: Наталю, Пернамбука чи Багії, в дірах жари Західних Індій: Джамайці, Тринідаді чи Мартиніці, в степу Аргентини, в пралісі „Чако", або й між велитнями-хмародерами Ню Йорку, що має незвичайно грізну літню спеку (від 35 до 60 ст. Цельзія). Він жеж лежить на тій самій ширині, що Лісбона й Неаполь.

Жаркий уже світанок. Як крик, наглий і великий, продирається сонце з овиду. Москіти й мухи будяться до нового життя. Ліниво витягаються люди під сіткою проти москітів, що замикає останній, найменший доплив свіжого повітря. Сустави болять мов по величезній праці. Гортанка суха, мов випалений пень. Руки звисають важко, мов бесаги, а ноги наче в гіпсі.

Так проходить день. Кров пливе важко й густо жилами. В голові шум. Денебудь лягаємо, бездушно до полудня, що схоплює тебе всею виснажучою, придавлюючою жарою. Сонце стоїть на блакитному небі, відбивне, ненаситне, товсте, що трохи не трісне в пливкій білій жарі. Пливуть срібні мряки й облягають мозок, а тіло опадає в безсилі: помотані, баламутні, трохи не хорі думки казяться, відвага втекла, вмерла воля, тільки туга шлеться до вечера.

Перший радісний віддих, перший щасливий погляд звертається до овиду, що темнішає. Ідемо вулицями, в яких лежить ще жара, чадить і димить, асфальт клекотить і поволеньки, поволеньки пробуджується зломане, виснажене тіло. І немов палаюче проміння бє, підганяє приспані пристрасти в несвідомому: відсіля дикі оргії тропічних ночей, невичерпані свята, що такі повні похміля й чару й дуру, що людина Півночі ніколи не зрозуміє їх — цих сильних, мягких, співучих ночей, під розколисаними, ляскаючими, розспіваними шепотливими пальмами, важкими евкаліптами — до цього дудніючий удар африканського барабану, глухий удар темного гонгу, або крутіжний звук „мачіче" й благословене небо, засіяне зірками...

А потім знову те саме! Люди падуть зовсім виснажені в постіль, під сітку.

І невблагано, без милосердя починається знову пекло нового дня.

Сонце подавець життя, сонце й володар смерти!

Як де й як коли...

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

СМИТМИЛ, ПА.

Праця для У. Н. С.

Організатор У. Н. С. п. Білецький загостив і в наші околиці. Дня 15-го червня він приїхав до нас і зараз взявсь до праці. З місцевим секретарем пішли по хатах, по наших людях, і почали вписувати старих та дітей до У. Н. Союзу.

Але це не було так легко як думалось. Бо хотяй наших людей є досить, але показалось, що тут треба було заїхати скорше і наперед підготовити працю. Бо у нас Богу дякувати є досить дітей, але щож — всі стоять не в нашій організації.

Пан Білецький почав людям розказувати, вговорювати, переконувати, що своє найліпше, і найдешевше! Проте важко. „Та як я буду свої діти вписувати, коли я вже позаписував до „іншюренц", і їм там добре, платимо тільки 5 центів в тиждень; ні, не можемо", говорять наші люди. Таке було майже в кожній хаті. На щастя, трафили ми на людей молодих, вже тут роджені, але зрозуміли що своє, а що чуже. Вислухали п. Білецького і кажуть: „Покажіть свою полісу, чи там так пише як ви кажете?"

Прочитали табельку і кажуть: „Гей! та то направду в У. Н. Союзі таньше, і то далеко таньше, як в других. А ну, жінко, запишім свої діти на двацять-літну полісу". „Та як так", жінка каже, „то й впишім, буде навіть гарніше, що діти наші стоять в такій організації як У. Н. С." і вписали всі свої діти. Ну слава тобі Господи: п. Білецький аж повеселів.

Пішли далі і знов стрічаємо родину котра вписала свої діти до „іншюренц". „Шкода", кажуть люди, „ми щойно вчора записали свої діти. Але скажіть нам скільки ми малиб платити за таку саму полісу?" Зараз п. Білецький показав полісу, от, маєте стільки і стільки. „Йой, Господи", каже жінка, „таж ми заплатили аж $15 більше, і нема таких вигод як у вашій. От, якби я була знала і зачекала, ще хоть оден день, от тобі розум. Але, чекайте, я таки запишу дітей". І дали люди вписати своїх дітей., хоть з жалем, що переплатили вчора в іншій компанії. Але дітей таки вписали до У. Н. С. Це є примір щирих патріотів. Не їх вина, що вперед вони взяли іншу полісу. Кожний старається себе, або свою родину, забезпечити. Але люди попросту не знали. Чули що є своя організація. Бо тут був вже відділ У. Н. С. Але щож, люди розполітикувались позажерались і таке сталося, що місцевий відділ розійшовся. Тепер треба наново розпочинати. Але кілько шкоди заподіялось, таки самим людям, бо йдуть там де не треба і платять дорого.

Так ми находились з п. Білецьким. Але труд наш не пішов на марне. Таки удалось споре число дітей і старших вписати до У. Н. С. Та і то треба знати: в цих околицях є аж чотири відділи У. Н. С. І як п. Білецький переконався, то в тих горах і лісах, можна ще багато зорганізувати. Але треба праці доложити. Тут треба приїхати раз в рік на вакації, і притім зорганізувати ще більше членів до нашої Організації. А з початку він думав, що за оден день то все обійде. Але п. Білецький вже є тут три тижні, і ще має працю. Є тут поле до організовання. Я радий, що споре число вже вписалось, як молодих так і старших. І, як чую, маленькі відділи збагатились новими членами.

Дав би Бог, а наш Батько Союз буде далі зростати. Не пропадуть свої діти. Хоч довго блукали, але таки потрапили до своєї організації. Радість всім нам членам, У. Н. С. Тож батьки і матері: до роботи! Най ваші діти будуть вписані, але всі, не тільки одно. А як Господь позволить, то знов загостимо до вас, за рік.

о. Степан Прокопчук,
від. 313. У. Н. С.

ДІТРОЙТ, МІШ.

З родинної забави складка на Народний Дім.

Дня 28. червня влаштовано несподівану забаву для громадян Івана і Марії Слупецьких з нагоди купна нової хати й переїзду із Дітройту до Дірборну. Несподіванку влаштовано для вшановання громадської праці громадян Слупецьких. Гром. Слупецькі є довголітними членами 75 від. У. Н. С., а п. Слупецький є в ньому від довгих літ урядником. Був теж урядником Народного Дому. Його жена Марія є членкою комітету 23. від. СУК вже 7 літ, а також є в комітеті філії СУК.

Провідником гарної забави був пан Михалюк. Желання від. 23. від. СУК передала М. Ясіньска, а від 37. від. пані Козаченко, від Українського Народного Дому фінансовий секретар п. Ф. Гузіль, котрий згадав і про фінансову справу Народного Дому, на що приявні відкликнулися долярами. Зложили на ту ціль наступні громадяни: пані Катерина Мельник $10; п. І. Слупецький $1.25; панове: Ф, Гузіль, Шеремета, Кахній, Г. Ясіньський, Г. Маланяк, Малиновський, Братусь, Ковальський, Н. Романів, Кізима і Медвідь та пані: Олексин, Боднар та Гладій по $1; Баранецка 50 ц., Матлюк 25 ц. — Разом зібрано на Народний Дім $26, за що предсідник У. Н. Дому, д-р Кібзей склав українське Спасибіг.

М. Ясіньска.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ОЛИФАНТ, ПА. — Піврічні збори Бр. св. Кирила й Методія, від. 86, відбудуться в неділю, 19. липня, точно в 10. годені рано, де звичайно. На зборах здаватимуть звіти за останних 6 місяців уряд і контр. комісія. Будемо вирішувати важні справи. Тому просимо всіх членів зійтися на піврічні збори в означеному часі. — Уряд.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Піврічні збори Тов. „Зоря", від. 69. відбудуться в суботу, 18. липня, в 8. год. ввечір, в церковній, 28 Іст 7. вул. Просимо всіх членів прийти на ці збори. — Й. Забавчук, предс.; І. Мартинець, кас.; М. Ликтей, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Збори св. Димитрія, від. 288, відбудуться в неділю 19. липня в годині 12:30, пополудні. Уряд просить, щоби члени прийшли на збори, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючі члени, щоби заплатили свої довги. — За уряд: Юрій Завацький, предс.; Дмитро Мушастий, кас.; Андрій Данилюк, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Піврічні збори Тов. „Запорозька Січ, від. 206, відбудуться в неділю, 19. липня, в годині 1. пополудні, в церковній галі, 74 Геррис Евеню. Просимо всіх членів прийти на ці збори. Контр. комісія і уряд здадуть піврічне справоздання. Взиваємо членів, щоби старалися платити свої місячні вкладки точно на час кожного місяця, бо в противнім разі будуть суспендовані. — О. Косюк, предс.; Т. Лаба, кас.; І. Кокольський, секр.

ПАСАЙК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 97, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 19. липня, в год. 2., в галі церковній, 47 Говп Евеню. Просимо членів прийти точно в 2. год., бо тепер літо, щоб урядники не чекали на кожного члена аж до 5 і 6 год. Збори будуть тільки від 2. до пів до четвертої. — За уряд: В. Смедана, предс.; В. Бродський, секр.

НА СТАРУ ТЕМУ

(Продовження зо ст. 2-гої)

риться про „нельояльність" супроти проводу, про „валення авторитету". Суспільну динаміку, розбурхану святим бажанням чину, погашують заявами: „В нинішню пору важко що небудь робити".

Єдність, це не є пасивне потакування головою на чужі уподобання. Це не є уступство зо своїх переконань. Це не почуття, подібне до почуття любови. Єдність це є праця для якоїсь одної виразної цілі. Без виразної цілі праця не може спрямовуватись до одної точки. Знов без праці наша ціль пропадає нам з горизонту.

До цілі можна прямувати одним шляхом, або ріжними шляхами. Найкультурніші народи прямують до своїх національних ідеалів ріжними шляхами. Вони осягають єдність, хоч внутрі сперечаються над ріжними суспільними справами. Суперечка має не лише відемні сторони. Вона має і додатні: вона розбурхує волю і завзяття серед людей та перемінює їх зо статичної суспільности в динамічну. Але та розбурхана суспільна сила мусить бути повернена в якесь конструктивне русло, інакше вона сама себе мусить знищити, заподіявши при тім чимало суспільної шкоди.

Конструктивні шляхи можна злибати розумовою розвагою і застановою. А застановлятись і розважати можна лише над конкретними і артикулованими справами, а не над зглядними, загальниковими, подібними до поняття жіночої краси. Вже старі римські мислителі ствердили, що над уподобаннями не слід дебатувати. Наші суспільні напрямні мусять стати не справою уподобань, справою смаку, тільки справою доцільности. Серце дає запалу. Але це розум повертає його до будуючих цілей.

ДАРУНКИ ДЛЯ ДЕРЖАВ ОСІ. — Американські бомбовики тепер возять звичайно в дарунок ворогам такі дво-тонові бомби.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Подаю до відома відділам У. Н. Союзу з округи Мекаду, Па., що цього літа Окружний Комітет не буде скликати Союзових зборів, бо наша округа обнимає відділи, які є віддалені від місця зборів від 30 до 50 миль, отже представники відділів приїжджали на збори звичайно автами, а тепер вони цього не можуть зробити, задля браку газоліни.

За Окружний Союзовий Комітет:

Д. Капітула, голова.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

СТОВ, ПА.

Збори 166. Відділу.

Відділ 166. У. Н. С. в Стов, коло Патставн в стейті Пенсилвенії, представляє собою дуже цікаву сторінку нашого життя: Коли в інших місцях члени У. Н. С. в більшості фабричні робітники, то члени 166 відділу це в більшості наші фармері. Предсідник відділу п. М. Голембюк це фармер і автомобілевий механік. Він має гарну фарму і гарну родину.

Тому недавно, цей предсідник, відкриваючи збори свого відділу, сказав: „Наші сини пішли на війну охороняти демократичні права нашої держави та боронити цю землю на якій ми, фармері працюєм".

Він згадав теж, що нема молодечого хору, „щоби звеличати день Батька", бо понад 15 молодих хлопців цеї громади вже в рядах американської армії.

Касієр 166 відділу п. Ю. Струтинський теж фармер і то добрий фармер, котрий вибився на перше місце в молочарськім фармерстві. Його фарма широко відома в цілому окрузі. Сам п. Струтинський працює дуже щиро для добра відділу та бажавби приєднати до нього цілу громаду.

Секретар відділу — це вже молодий п. М. Замольський. Хоч він працює у фабриці — але думає вибиратись на фарму — як тільки заощадить троха гроша. Цього теж бажає його жена, вихована на фармі.

Дуже активний член відділу це п. І. Ломнацук, теж добре відомий та маючий фармер.

Одинокий міщух в цьому відділі це організатор відділу п. Д. Штогрин. Однак він добре розуміє душу фармерів і веде між ними дуже корисну організаційну працю. Треба додати, що жіноцтво не уступає місця мущинам — і де треба прикладають руки до спільної праці.

Попри дуже ввічливе і товариське прийняття усіма членами — мене дуже зацікавило відношення молоді до фармерства. Усі вони не хочуть йти до міста, але бажають на все жити на фармах. І не дивно. Я мав нагоду оглядати фарму п. Голембюка. За три роки ця фарма змінилась сількові. Гарний город, хідники, вибілені будинки, аж любо глядіти.

„Хто це все зробив"? питаю паню Голембюк.

„Мої хлопці, старий, та я сама" відповідає пані Голембюк.

„Коли вернули зі школи — то всі брались до праці. А мої хлопці дуже спосібні — а зокрема старий — тепер вже при армії при радіовім відділі".

Приглядаючись оцій нашій малій громаді, я відчув, що тут проявляється правдива душа нашого народу, душа українського рільника. Він любить цю країну, де він знов став власником землі, і в її обороні висилає на війну своїх синів! Та на цьому не кінчиться та праця. Вони заготовлюють харчеві припаси для армії і купують державні бонди, щоби дати своїм синам-воякам зброю.

Громада Стов — Патставн за почином Союзового Відділу 166. творить комітет продажі Воєнних Бондів, який буде співпрацювати з українським Будівельним Позичковим Товариством у Філадельфії та кличе усю громаду до співпраці! Чим більше буде членів в рядах 166. Відділу, тим більша буде його праця!

Фармері! — Єднайтесь — бо в єдности сила! Скріпіть 166. Відділ — додайте йому більше сил до праці, а організаційна і державна праця піде повним руслом!

Д-р Володимир Галан,
контрольор У. Н. Союзу.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

З ПРОЦЕСУ ПРОТИ САБОТАЖНИКІВ І ШПИГУНІВ.— Генерал Майрон С. Креймер, військовий суддя американської армії, допитує на суді проти 8 націстичних саботажників у Вашингтоні зізнаючого як свідка агента Федерального Бюра Інвестиґації, Леимена, про лопатку, котра служить доказовим засобом на тому процесі.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ЙОНГСТАВН, О.

Американсько - Український День.

Дня 2. червня відбувся у нас Американсько - Український День.

Свято вікрив предс. п. Т. Періг, котрий привитав присутних гостей з Йонгставну й околиці. Відтак програму передано нашому молодому провідникові п. І. Панькові. Хор „Боян" під проводом п. А. Когута відспівав „Вулицю і „Кобзу", за котрі був нагороджений гучними оплесками своїх слухачів. —

По короткій павзі попрошено до слова конґресмена Майкеля Дж. Киривена. Цей заявив, що тільки єдність зробить можливою нашу перемогу над ворогами нашої улюбленої Америки. Треба тільки особистої єдности, але й приязного відношення до інших народів.

Відтак п. Норма Джін Мусійчуківна відспівала кілька гарних пісень; акомпанювала її п. І. Мусійчуківна.

Українські танцюристи Тов. „Кобзар" прикрасили свято своїми танцями й народними строями.

З доходу з цього свята, Українські Злучені Товариства, нагородили отсі організації, котрі це свято влаштували: Американський Червоний Хрест $25; Хор Боян $25; Тов. „Кобзар $10; Українська Народна Школа в Стенфорд $20. Також закуплено прапор на увіковічнення імен усіх наших молодих хлопців, що тепер служать при американській армії.

За Українські Злучені Товариства:
Софія Скубяк, секр.

ВЗИВАЮТЬ ПЕТРИЛА ВІДКЛИКАТИ ЗАБОРОНУ ВИРОБУ РЕКОРДІВ.

ШІКАҐО. — Краєвий Союз Радіових Розсилачів віднісся до Джеймса Петрила, президента юнії музикантів, зо закликом відкликати зарядження проти виробу грамофонових рекордів й вживання їх на радіових програмах.

ЯПОЦІ ЗДОБУЛИ ДВА КИТАЙСЬКІ ПОРТИ.

ЧУНКІНҐ. — По завзятій боротьбі японські війська здобули два останні китайські порти — Венчов і Жуян. Тяжкі бої ведуться на лінії Пейпін-Ганков, котру то лінію японці вже давно заняли, але позаду них залишились сильні китайські партизанські відділи.

РОСІЙСЬКИЙ ФРОНТ.—Карта показує Вороніж і Богучар, у долині ріки Дону, де тепер ведуться завзяті бої між німецькими й російськими військами.

ҐАНДІ ЛЯКАЄ НАСИЛЬСТВОМ.

ВАРДА (Індія). — Магатма Ґанді, щоб скріпити свою погрозу на адресу британців, тепер заявив, що хоч його протибритійський рух в засаді відкидає насильство, але широких мас нераз важко погамувати і вони можуть таки поповнювати насильство. Не треба виключати, говорив він, що вкоротці по містах і селах Індії розпічнуться масові демонстрації і вибухи фізичного насильства.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КЛІВЛЕНД, О. — Сестрицтво Н. З. П. Діви Марії, від. 112, матиме піврічні збори в неділю, 19. липня, зараз по Сл. Божій, в галі церковній. Перед зборами будемо збирати місячні вкладки. Просемо всіх члениць прийти на час і вирівнати свої вкладки. На цих піврічних зборах маємо дуже важні справи до полагодження. — За уряд. Марія Ліска, предс.; Катерина Ґабрівська, фін. секр.; Параня Ризун, кас.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 239, відбудуться в суботу, 18. липня, в год. 8. ввечір. Біжучі справи буде полагоджувати секретар вже від год. 6:30. Хто не одержав ще чеків на дивіденду — одержить їх на зборах в суботу. — Уряд.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Піврічні збори Тов. Запорозька Січ, від. 342, відбудуться в неділю, 19. липня, в галі церковній в годині 2. пополудні. Просимо всіх членів зійтись на ці збори та послухати справоздання урядників за минулех 6 місяців. Пригадуємо довгуючим членам, щоби сповнили свою належитість. Також будемо принимати нових членів. — І. Савчак, предс.; К. Миньо, кас.; І. Маркович, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. — Піврічні збори Бр. св. о. Николая, від. 104., відбудуться в неділю 19. липня, в годині 3:30 Народнім Домі. Просимо всіх членів місцевих і позамісцевих прийти на збори, бо маємо важні справи до полагодження. Контрольна Комісія здасть звіт за 6 місяців. Довгуючих членів просимо вирівнати свій довг, бо відділова каса і так підупадає. Котрий член не вирівнає свого довгу буде суспендований. — М. Зилвак, пр.; М. Вітів, кас.; Г. Мисак, секр.

СЕНТРАЛІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Арх. Михаїла від: 90. відбудуться в неділю 19. липня зараз по Службі Божій. Кожний член має заплатити свою належитість. Як не заплатить буе суспендований. Обовязокм членів є заплатити свою вкладку не пізнійше як 25., кожного місяця, щоби секретар не чекав до останного дня. — Зах. Волчанський, пр.; Тео. Гомнець, кас.; І. Чепа, секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 8. липня 1942 р. зістав забитий електричним током на Шифярді

ІВАН МАРУЩАК,

член Бр. св. Володимира, від. 173. У. Н. С. в Вілмінґтон, Дел.

Покійний був добрим хлопцем та робітником. Мав всего 21 рек.

Полишив у смутку батька й матір Теодора і Катерину Марущак, два брати, Михайла і Антона, та дві сестри, Анну і Юлію.

Похорон відбувся в суботу, 11. липня 1942 р., з дому жалоби до гр.-кат. церкви св. О. Николая, а опісля на катедральний цвинтар.

Нехай рідна земля буде Тобі легкою!

Стефан Фігун, секр.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ

ТАРЗАН, ч. 601. Зметений.

Товариші Тарзана, що стояли на верху, занепокоїлись, коли через якийсь час Тарзан в низу не давав про себе нічого знати.

„Я мушу опуститись вдолину і побачити, що сталось", сказала Зеля. Ще заки Гуйон успів її здержати, вона спускалась по линві в долину.

А в долині зайшла була така сцена: Заки Тарзан успів в третій раз схопити кінець линви і сам врятуватись, струм потягнув дарабу за собою.

Тарзан не міг цьому зарадити, а лише дивився безрадно, як дараба віддалюється чимраз більше від опущеної линви.